LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. VII. 7
IV M. * Nr. 48

EX LIBRIS P Dr. V. Lišauskas

Taika Korėjoje ir kas toliau

KOMUNISTAI SUTINKA TAIKINTIS

Birželio 23 d. Sovietų Sąjungos atstovas prie Jungtinių Tautų Organizacijos Jakob Malik per New Yorko radiją staiga pasiūlė derybas dėl karo baigimo Korėjoje. Vakariečiai sovietų pasiūlymą priėmė ir vyriausiajam Jungtinių Tautų karo vadui Tolimuosiuose Rytuose gen. M. Ridgway pasiuntė sekančio turinio instrukcijas: 1. pasiūlyti karo paliaubas vyriausiajam Šiaurės Korėjos karo vadui, 2. derėtis dėl 32 km pločio neutralios zonos įsteigimo į šiaurę nuo 38 paralelės.

Birželio 30 d. gen. M. Ridgway per radiją pasiūlė Šiaurinės Korėjos ministrų pirminikui ir vyriausiajam karo vadui Kim Il Sunp susitikti danų Raudonojo Kryžiaus laive "Jutlandija" tartis dėl karo paliaubų. Praslinkus 39 valandoms, Peipingo radijas paskelbė, kad Šiaurės Korėjos karo vadas Kim Il Sunp ir Kinijos "savanorių" vadas Korėjoje gen. Peng Teh Huai sutinka su gen. M. Ridgway pasiūlymu tartis dėl karo paliaubų ir kad iš savo pusės siūlo susitikti prie Kaesong miesto, esančio prie 38 paralelės. Susitikimas turėtų įvykti tarp liepos 10-15 d.

Šie įvykiai rodo, kad karas Korėjoje gali sustoti kiekvienu momentu. Kyla klausimas, kas šį karą laimėjo: ar komunistai, kurie jį pradėjo prie 38 paralelės ir šiandien stovi 35 km į šiaurę nuo jos? Ar vakariečiai, kurie neteko 70.000 rinktinių vyrų, išleido milijardus dolerių ir, praslinkus vieneriems sunkių kovų metams, šiandie stovi prie tos pačios 38 paralelės?

Kaip ten bebūtų, viena yra aišku, kad komunistams Korėjos karas jau pasidarė nenaudingas. Jų viltys pasiimti Korėją be didelių nuostolių juos apvylė. Tolimesnis toks nesėkmingas karo vedimas galėtų pavojingai susilpninti Sovietų Sąjungos ir bendrai komunizmo prestižą visoje Azijoje.

Iš kitos pusės vakariečiai jau pakankamai turėjo progos išbandyti savo naujausius ginklus ir neturi ko laimėti sunaikinto Korėjos pusiasalio griuvėsiuose. Tačiau jie su nerimu pamatė, kad sovietų aviacija nėra atsilikusi. Jų sprausminis karo lėktuvas MIG-15 yra nė kiek nemenkesnis už pačius moderniausius tos rūšies Jungtinių Amerikos Valstybių lėktuvus. Be to slaptoji amerikiečių karo žvalgyba patyrė, kad 1953 m. Sovietų Sąjunga turės apie 15.000 moderniškų karo lėktuvų vakaruose, kai tuo tarpu Atlanto Pakto valstybės iki to laiko yra užplanavusios įsigyti vos pusę tiek karo lėktuvų. Jeigu taip dalykai atrodo ore, tai ką bekalbėti apie sausumos pajėgas?

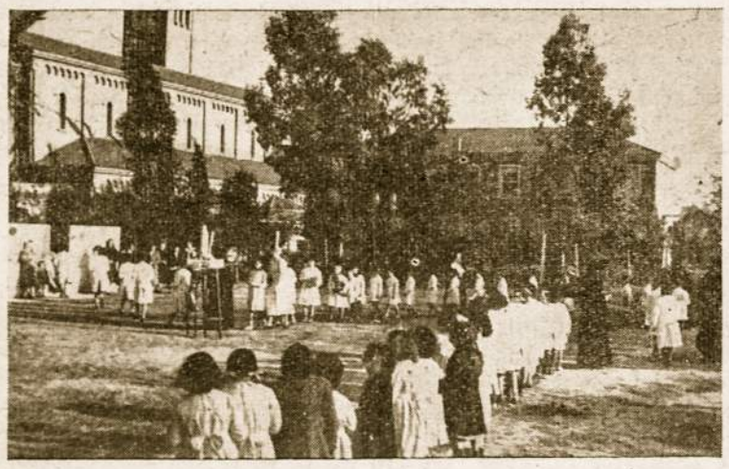

Lietuvių Aušros Vartų mokyklos mokiniai pertraukos metu žaidžia mokyklos aikštėje Avellanedoje. Mokyklą veda lietuvaitės Seselės Kazimierieties. Tėvams sutinkant, lietuvių vaikams dėstoma lietuvių kalba, istorija ir geografija. Daugelis lietuvių, prisimindami ankstesnes mokyklas, vis dar privengia siųsti vaikus į lietuvių mokyklą, manydami, kad ją baigusiems dar reikės laikyti papildomus egzaminus prie valstybinės komisijos. Pakartotinai pranešama, kad ši mokykla turi visas valdžios teises ir jokių kitų egzaminų nereikia. Priešingai, iš įvairių aukštesniųjų mokyklų, į kurias stojo buvusieji lietuvių mokyklos mokiniai, ateina pagyrimai, kad šios mokyklos mokiniai yra labai rūpestingai paruošti ir pirmauja. Kadangi mokykla perpildyta, todėl lietuviams patariama iš anksto užrašyti savo vaikus, kad vėliau napritrūktų vietos.

IRANO NAFTA PAVOJUJE

Tuo tarpu įtempimas tarp D. Britanijos ir Irano dėl naftos šaltinių nacionalizavimo pasiekė aukščiausią laipsnį. Persai palaipsniui perima naftos pramonę į savo rankas. Anglai nenori lengvai atiduoti pusę milijardo svarų sterlingų vertės turinčius naftos valymo fabrikus ir daro viską, kad tik šis taip reikalingas skystimas nepradėtų tekėti į sovietų karo mašiną. Persai žino, kad jeigu 2.500 anglų specialistų pasitrauks iš jų krašto, naftos pramonė turės užsidaryti, nes iš kitur specialistų lengvai negaus, o kviestis Sovietų Sąjungos specialistus būtų perdaug pavojingas žaidimas. Galimas daiktas, kad amerikiečiai, anglams pasitraukus, sutiktų duoti savo specialistus, tačiau tai galėtų sukrėsti ir taip jau nekokius anglų-amerikiečių tarpusavio santykius, ant kurių sukasi visa Atlanto Pakto ašis. Tuo tarpu anglų karo laivai lūkuriuoja Irano teritoriniuose vandenyse ir tanklaiviai atsisako gabenti Irano naftą į užsienį. Dešimčiai dienų praslinkus bus perpildyti visi turimi naftos sandėliai, ir Irano naftos fabrikai turės sustoti.

KAS TOLIAU?

Kyla klausimas, koks bus sekantis sovietų smūgis vakarams? Ar po Korėjos bandymo eis Iranas, ar Jugoslavija su Vokietija? Neramumu židiniai slepiasi taip pat Siame, kur šiomis dienomis komunistiniai gaivalai buvo pagrobę ministrų pirmininką Luang Pibul Songgram, į kurio vietą buvo planuojama įstatyti komunistų simpatiką ekspremjerą Prindi. "Išvadave" Tibetą, Kinijos komunistai atsidūrė prie Indijos sienų, ir indų valdžia pradeda nerimauti dėl nežinomos tautybės lėktuvų pasirodymo viršum sostinės Delhi ir dėl stiprėjančio komunistų bruzdėjimo visam krašte.

Dešimtys tūkstančių nepatikimų žmonių satelitiniuose kraštuose perkeliama iš būsimųjų karo zonų į krašto gilumą ir, nors kalbama apie taiką, skubiai ginkluojamasi. Bulgarijoje gyventojams jau uždrausta turėti ar pirkti stiprius radio aparatus: leidžiami tik tokie, kurie sugauna tik viet. radio stotis. Čekoslovakijoje staiga buvo įvestos maisto kortelės, nes Rusija pradėjo telkti dideles maisto atsargas kariuomenei.

Korėjos karo baigimas gali sutrukdyti demokratinių kraštų apsiginklavimo tempą, kuris ir taip jau yra toli atsilikęs nuo sovietinio ginklavimosi tempo. 1944 m. Jugt. Amerikos Valstybėse 45 visos pramonės nuošimtis buvo įkinkytas į ginklų gamybą, šiandien gi vos 8% JAV pramonės dirba apsiginklavimui. Tik ateity numatoma ginklų gamybai skirti iki 20% krašto pramonės.

Tuo tarpu mirtinas vakarų civilizacijos priešas ruošiasi pilnu tempu. Amerikiečių slaptoji karo žvalgyba Tokio archyvuose surinko neabejotinus įrodymus, kad Stalinas iš savo šnipo Richard Sorge iš anksto žinojo apie japonų planus iš netyčių užpulti amerikiečių laivyną Pearl Harbour uoste, bet nič nieko amerikiečiams apie tai nepranešė, nors tuo pačiu metu iš jų gavo milžiniškus kiekius ginklų ir maisto karui su Vokietija vesti. Jeigu Stalinas šitaip elgėsi su savo sąjungininkais, tai kaip jis elgsis su savo priešais?

Nors karas Korėjoje baigiasi, tačiau negailestingas žūtbūtinis karas su komunizmu dar tik prasideda.

Iš tolimosios Korėjos kiekvienu momentu jis gali persimesti į daug artimesnius kraštus.

TRUMPAI

● Gegužės 25 d. išvyko į Prancūziją ir dingo be žinios du žymūs Anglijos diplomatai: MacLean, 38 m. amžiaus, D. Britanijos užsienių reikalų ministerijos JAV-bes liečiančių reikalų departamento direktorius, ir Guy Francis de Moncy Burgess, 40 m. amžiaus, nevedęs, tos pačios užsienių reikalų ministerijos valdininkas, Tolimųjų Rytų politikos specialistas. Iki šiolei niekas nežino, kur jie dingo, ir Londono dienraštis birželio 30 d. pasiūlė 1000 svarų sterlingų tam, kuris nurodys, kur yra dingusieji diplomatai. Spėjama, kad jie yra Maskvoje su svarbiais dokumentais, liečiančiais karą Korėjoje ir santykius su JAV-bėmis. Jeigu taip, tada vakariečiai, praradę atomines paslaptis, dabar prarado ir svarbiausias savo politines paslaptis. Anksčiau tokių diplomatų pabėgimas buvo neįsivaizduojamas dalykas, dabar gi, ideologinių karų amžiuje, viskas yra galima ir jokia paslaptis nėra saugi.

● Urugvajus ruošiasi prezidento vadovaujamą valdymo formą pakeisti kolegialine valdžia Šveicarijos pavyzdžiu. Tai gali įvykti apie 1952 m. lapkričio mėn.

● Vengrijos komunistinė valdžia suruošė naują teismą prieš Katalikų Bažnyčios vadus. Šį kartą buvo nuteistas 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo arkivyskupas Joseph Groesz, Šv. Povilo vienuolijos prioras Ferenc Vezer nuteistas mirti, kiti 8 įvairiomis kalėjimo bausmėmis. Visi kaltinamieji "prisipažino" vadovavę teroristinėms organizacijoms, šnipinėję ir darę bet kokius didžiausius nusikaltimus, ką tik galėjo sugalvoti bolševiko smegenys ir enkavedistai reikalauti, kad "prisipažintų" pagal jau žinomus jų metodus.

● Birželio 28 d. Argentinos užsienių ministras Dr. H. J. Paz atsistatydino ir jo vietą užėmė buvęs JAV ambasadorius Dr. Jerónimo Remorino. Dr. Paz paskirtas naujuoju Argentinos ambasadorium Washingtone.

Ar Jau Užsimokėjai "LAIKO" Prenumeratą?

Se experimenta con rayos cósmicos en la Argentina

DECLARACION DEL GRAL. PERON A LOS PERIODISTAS SOBRE LOS EXPERIMENTOS ATOMICOS EN EL PAIS (29. VI. 1951)

"Cuando el profesor Richter me planteó el problema, inicialmente, lo hizo de manera bien clara. Me explicó todos esos procedimientos empleados en la liberación de energía nuclear, tanto los de pila como el procedimiento de fisión. Me planteó el problema muy inteligentemente, como plantea todas las cosas el profesor Richter.

Me dijo: "Vea, nosotros podemos iniciar los trabajos atómicos por el mismo procedimiento que siguen los norteamericanos. Pero para eso necesitamos unos seis mil millones de dólares; ¿es posible? Claro que yo ni le contesté. Eso es seguro, me dijo; por ese procedimiento nosotros producimos la energía, si usted nos da los seis mil millones de dólares".

El otro procedimiento, es el de la fisión. Me lo explicó bien, y tan bien, que yo ahora tengo bastantes conocimientos de física nuclear. Por este camino, me dijo, podemos llegar o no llegar. Hay que hacer dos o tres descubrimientos, y podemos llegar o no, pero esto lo haremos con chirolitas. ¿Usted se anima?, me preguntó. ¿Y usted se anima?, le pregunté yo a mi vez. Yo estoy decidido. Manos a la obra, entonces. Le dimos los medios y empezó.

Los demás procedimientos los ha descartado por caros o inoperantes. Este es el método barato. El empezó a trabajar y consiguió reflejar en el espectrógrafo la liberación de la energía nuclear, controlada. Y eso es lo que anunciamos la vez anterior. El ha seguido trabajando, y si ha seguido trabajando, habrá llegado a los rayos cósmicos. Hacer los rayos cósmicos en el laboratorio es hacer el proceso del sol. Eso es una cosa seria. Si se ha conseguido estudiar algo de los rayos cósmicos en el laboratorio se ha hecho una cosa que todavía no se ha logrado en ninguna parte del mundo. El va avanzando con sus estudios. Este es un panorama inmenso. El va mirando y obteniendo cada uno de los resultados que va buscando hasta terminar con el provechamiento integral de eso.

Ahora se está construyendo el otro reactor grande para trabajar con 2000 vatios en vez de 60, como ahora. Lógicamente que esos fenómenos entonces se producirán multiplicados por las veces que sea necesario para adquirir el volumen empleado. De manera que se está en la etapa experimental."

Birželio 23 dienos sukaktyje

Birželio 23 dieną sukanka dešimt metų, kada lietuvių tauta, išgirdusi ženklą, vieningai pakėlė ginklą prieš sovietinį okupantą ir jo terorą. Dvieju tūkstančių tylių karžygių gyvybę sudėjus, buvo pašalintas okupantas, paskelbta laikinoji vyriausybė, kraštas perduotas į jos rankas. Laikinoji vyriausybė atgaivino svetimos prievartos nutrauktą Lietuvos suvereninių organų veikimą ir grąžino tautines valstybinio gyvenimo formas.

Laikinosios vyriausybės dienos buvo trumpos — nuo birželio 23 iki rugpiūčio 5. Jos veikimą nutraukė naujas okupantas. Tačiau sukilimo laimėtos dienos Lietuvos kovų istorijoje bus ištisas didingas ir šviesus liudijimas apie lietuvių tautą. Liudijimas nepaneigiamas, nes nuosavų karžygių krauju patvirtintas, kuris sugriovė sovietu rūpestingai statytą melą, kad lietuvių tauta buvusi laisva valia įsiprasiusi į Sovietų Sąjungos nelaisvę. Tai liudijimas, kad laisvė vedė vyrus ir moteris miršti kovoje su priešu. Ta pati laisvė, kuri šiandien dešimtis tūkstančių partizanų ir visą krašte pasilikusią tautą įkvėpė virsti riteriais be baimės. Dėl tos laisvės žuvusiems tebūnie amžina gyvųjų meilė, ir kai ateis laikas, tebūnie jų vardai surašyti garbės vietose. Nežinomieji vardais tebus įjungti į Nežinomojo Partizano Kovotojo Šventovę, kuri jaunajai kartai būtų patriotizmo ir pasiaukojimo židinys.

Sukilimo dienos buvo liudijimas, kad lietuvių tautos gelmės yra skaidriai demokratingos, nes tik demokratingas kraštas dėl laisvės aukotis yra laisvai pasiryžęs; tik jis sugeba nelaimėse nepakrikti ir iš savo tarpo išskirti į priekį naujus žmones vietoje katastrofos nušluotųjų; tik jis susiorganizuoja ir susidrausmina iš vidaus, be prievartos, ir eina vieningu keliu. — Laikinosios vyriausybės žmonėms yra tikras pasididžiavimas, kad jie yra šios tautos nariai. Jie laiko savo gyvenimo laimingąja valanda, kad sukilimas jiems buvo pavedęs sunkiąją pareigą atstovauti krašto suvereninėms galioms ir tęsti jų veikimą.

Nors naujas okupantas nutraukė laikinosios vyriausybės veikimą, bet jos žmonėms buvo ramu širdyje, kad ji buvo padariusi visa, kas buvo įmanoma ir kad tautos pasipriešinimas toliau nepakriko, jos gyvosios jėgos susirado naują pavidalą vadovauti kovai dėl tos pačios laisvės — Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. Jis perėmė kovos vėliavą ir, talkinamas nepriklausomos Lietuvos atstovų, ištikimai budinčių jiems patikėtose sargybose, remiamas senųjų ir naujųjų išeivių organizacijų, iš užsienio vadovauja žygiui į tą mūsų "laimės žiburį" — į suvereninių organų veikimo atnaujinimą ir krašto laisvę.

Tikėdami ateitimi, šiandien grįžtame prie to šviesaus sukilimo akto, pagarbiai minėdami žuvusius, sveikindami išlikusius jo iniciatorius, vadus, dalyvius bei talkininkus ir kviesdami emigracijoje išblaškytus tautiečius įsijungti į pagarbos pareiškimą birželio 23 dienos karžygiams ir sutelkti mintis į to akto istorinę prasmę bendroje dar nebaigtoje tautos kovoje dėl laisvės.

J. BRAZAITIS

1951 m. birželio 23 dieną.

Pagaliau VLIKas Susitarė Su Mažosios Lietuvos Taryba

Niekam nepaslaptis, kad Mažosios Lietuvos (Rytprūsių) Taryba ilgą laiką visaip reiškė savo nepasitenkinimą, kam jos atstovas neįsileidžiamas į VLIKą. Stengdamasis suvienyti apie save visus svarbiausius Lietuvos laisvinimo veiksnius, VLIKas pagaliau pavedė savo Politinei Komisijai, Dr. P. Karvelio vadovaujamai, susitarti su Mažosios Lietuvos Taryba. Galutinis susitarimas buvo pasiektas gegužės 19 d. Sutarta artimiausiu laiku priimti į VLIKo Vykdomąją Tarybą Mažosios Lietuvos Tarybos pristatytą kandidatą revendikuojamų (t. y. atgautinų) sričių tarnybos valdytojo pareigoms. Paskutinėmis žiniomis Mažosios Lietuvos Taryba revendikuojamų sričių tarnybos valdytoju pristatė teisininką Martyną Braką, kurį VLIKas patvirtino.

Įvykusio susitarimo proga ELTA paskelbė pasikalbėjimą su VLIKo Politinės Komisijos pirmininku Dr. P. Karveliu, kuris reiškia vilties, kad panašaus sklandaus susitarimo netrukus bus galima pasiekti ir su kai kuriais kitais Lietuvos laisvinimo veiksniais, ypačiai turint galvoj kai kuriuos musų diplomatus, dėl kurių nesutarimo su VLIKu patriotinė lietuvių visuomenė įvairiuose kraštuose vis labiau pradeda nerimauti.

Mirė Juozas Kruminas

Birželio 1 d. Vokietijoje Edmundsthall sanatorijoje po ilgos ligos džiova mirė rašytojas Juozas Kruminas. Palaidotas birželio 4 d. Š. m. kovo mėn. "Gabijos" leidykla Amerikoje išleido jo naują romaną "Naktis viršum širdies", kuris visų mielai skaitomas. Rankraštyje paliko romaną "Šeštasis medis" kuris, kaip skelbia jį skaičiusieji, esąs labai įdomus. Prieš pora metų Vokietijoje jis leido ir redagavo literatūros žurnalą "Gintarus", kur spausdino savo eilėraščius ir noveles. Juozas Kruminas yra išvertęs visą eilę kitų tautų veikalų į lietuvių kalbą.

Lietuviai visam pasauly

● Vyskupas V. Brizgys iš Romos per Paryžių išvyko Madridan ir Lisabonon, VLIKo bei Vykdomosios Tarybos prašomas su specialia misija, kur užtruks keletą savaičių. Būdamas Paryžiuje J. E. vysk. V. Brizgys, kartu su Dr. S. Bačkiu, buvo priimti Apaštališkojo Sosto Atstovo Paryžiuje, J. E. Mgr. M. Feltin, Paryžiaus Arkivyskupo bei Ispanijos Ambasadoriaus ir Portugalijos Atstovo Paryžiuje.

● Teisininkas Martynas Brakas, dabar gyv. Danijoje, pakviestas į VILKo Vykdomąją Tarybą naujos Revendikacinių Sričių Tarnybos Valdytoju.

● VLIKas numato sušaukti vadovaujamųjų veiksnių konferenciją, kurioje bus aptarta visų pozityvių jėgų konsolidacijos. Lietuvos vadavimo bei lietuvybės išlaikymo reikalai.

● ALT (Amerikos Lietuvių Tarybos) vykdomasis komitetas lankėsi Jungt. Amerikos Valstybių Valstybės Departamente, kur tarėsi dėl lieuviškųjų transliacijų per "Amerikos Balsą, dėl įtraukimo lietuvių į Tautinį Laisvosios Europos Komitetą ("National Committee for Free Europe), dėl genocido konvencijos ratifikavimo pagreitinimo bei DP (tremtinių) biliaus pratęsimo, kuris, paskutinėmis radio žiniomis, jau priimtas.

● VLIKas Jungtinėse Amerikos Valstybėse įsteigė Lietuvių Tremtinių Archyvą, kuris renka visokią medžiagą, liečiančią lietuvius tremtinius. Medžiagą reikia siųsti šiuo adresu: Lietuvių Tremtinių Archyvas, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., USA. Apie išsiųstą medžiagą reikia painformuoti Archyvo Vadovą Vincentą Liulevičių: 4322 So. Fairfield Ave., Chicago 32, ,Ill. U.S.A.

● Australijoj Adelaidės mišrių balsų kvartetas, vedamas Zdanavičiaus, įdainavo lietuviškų plokštelių radijo transliacijoms.

● Brazilijos finansų ministeris dr. Horacio Lafer yra kilęs iš Paželvės, Lietuvoje.

● Viso pasaulio lietuvių skautų pirmijos centras yra Čikagoje, pirmininkas — K. Palčiauskas. Studentų skautų organas "Vytis" perorganizuotas į Pasaulio Lietuvių Skautų vadų ir vadovių laikraštį ir pavadintas "Mūsų Vytis".

● JAV atkuriama lietuvių paštininkų sąjunga, kuri registruoja visame pasaulyje esančius lietuvius paštininkus.

● JAV-bėse yra dvi didelės lietuvių šalpos organizacijos: Susivienijimas Lie-tuvių Amerikoje (SLA) su 13.300 narių, kurie yra apdrausti 6.671.462 doleriais, ir Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas (LRKS) su 10.767 nariais, apdraustais 6.676.563 doleriais.

● Broliai Mekai ir D. Šulaitis įsteigė liet. filmų bendrovę JAV-bėse. Bendrovė filmuos kronikas iš lietuvių gyvenimo.

● Lietuvis A. Čižauskas yra JAV konsulas Indonezijoj.

● Dr. H. Lukaševičius, buvęs Argentinoje, išlaikė draudimo agentų egzaminus ir perėjo dirbti į tos rūšies firmą.

● Dr. Kęstutis Valiūnas su J. Kazicku Vašingtone įsteigė eksporto-importo bendrovę.

● Konados lietuvaitė iš Toronto Marija Aldona Pauliutė dirba Hollywoodo filmuose, kur jos kaip artistės vardas greitai kyla.

● Lietuvių atstovai dalyvavo ABN (Antibolševikinio Tautų Bloko) suruoštose 22 tautų protesto demonstracijose. Tarp kitų kalbėjo sąjūdžio pirmininkas ukrainietis Steck, kurio 1941 m. sudarytą vyriausybę naciai po 9 dienų sukišo į kalėjimą.

● Prof. J. Brazaitis, VLIKo Vykdomosios Tarybos užsienio tarnybos valdytojas, birželio mėn. dalyvavo Vakarų Vokietijos sostinėje Bonnoje įvykusioje antikomunistinės organizacijos "Tautų Sąjunga Taikai ir Laisvei" ("Volksbund fuer Frieden und Freiheit") konferencijoje. Sutarta dalintis antikomunistine medžiaga ir kt.

● Birželio 15 d. Chicagos lietuviai aukojo savo kraują sužeistiems kariams Korėjoje. Daugiau kaip šimtas lietuvių Dariaus ir Girėno svetainėje davė savo kraujo. Raudonajam Kryžiui tarpininkaujant.

● Dail. P. Puzinas Los Angeles mieste, Kalifornijoje, už savo paveikslą "XX amžiaus Madonna", vaizduojantį lietuvę motiną už geležinės uždangos, laimėjo premiją "Popular Award". Šią premiją laimi tas, kurio paveikslą daugiausia lankytojų laiko geriausiu. Parodoje dalyvavo 126 dailininkai su savo paveikslais.

● Dr. D. Narutavičiūtė, neseniai atvykusi iš Kolumbijos, "Drauge" pradėjo redaguoti moterų skyrių.

● Birželio 6—23 dd. Paryžiuje, Gilbert Stiebel salone įvyko dail. V. Kasiulio paveikslų paroda.

● Julius Kakarieką priimtas Čilės valstybinio universiteto Santiagė profesūron kaip istorijos katedros asistentas.

BUENOS AIRES – AVELLANEDA

DAILININKAS J. RIMŠA IŠVYKO Į BRAZILIJĄ

Dailininko Jono Rimšos paveikslų paroda Buenos Aires galerijoje "Müller", galerijos savininkui prašant, užsitęsė net 4 savaites. Kritikų nuomone tai buvo pati geriausia šių metų paroda Buenos Aires mieste, kur tiek menininkų užklysta iš įvairių Amerikos ir Europos kraštų. Buvo parduoti 8 paveikslai. Iš lietuvių paveikslų nupirko inž. Jonas Čekanauskas ir inž. Jonas Ramanauskas. Paveikslų kainos buvo gana aukštos: nuo 3.000 iki 30.000 argent. pezų.

Birželio 30 d. laivu "Presidente Perón" dail. J. Rimša išplaukė į Sao Paulo, kur taip pat ruošiama jo paveikslų paroda. Iš ten vyks į Rio de Janeiro ir Madridą.

Nauji "Laiko" remėjai

A. Zidelis $ 50, F. Vaitkevičius 30, A. Shenis 30, A. Liaudanskas 30, J. Janušis 30, Dipl. Ing. V. Gogelis 20, K. Nacickas 25, B. Babickas 15, A. Strenis 15, V. Vijūnas 15, M. Seniūnas 10, P. Vaišvila 10, R. Vaičiūnas 10, K. Ramanauskas 10, A. Tuménas 10, M. Seniūnas 10, J. Navickas 10, J. Vilimas 10, V. Diminskas 10, M. Tamašiūnas 10, S. Janulis 10, O. S. de Krievs 10, A. Bružas 6, A. Slavinskas 5, K. Mikėnas 5, D. Galinaitis 5, J. Vaitkūnas 5.

PADĖKA

Lietuvos Gedulo Dienos minėjime skaičiusiam paskaitą gen. T. Daukantui, programą išpildžiusiam Lietuvių Tautinio Meno Ansambliui ir jų vadovams pian. A. Kuprevičiui ir A. Petravičiui, prie minėjimo parengimo dirbusiai "Birutes" Dr-jai, aukas rinkusiems M. Sturevičienei, U. Šilaikienei, B. Sturevičiutei, P. Mainoniui ir J. Ališauskui reiškiame tikrą lietuvišką padėką. Taip pat dėkojame radio valandėlės vadovui Z. Juknevičiui, pagal galimybes priminusiam pasauliui dienos reikšmę, ir Šv. Cecilijos chorui, giedojusiam bažnyčioje.

L. I. Centras Argentinoje

Kalifornijoje

● Gegužės 6 d. San Diego, Calif. lietuviai turėjo pirmą susirinkimą, kuriame isrinkta laikina valdyba iš: pirm. Vl. Griškevičiaus, vice-pirm. J. P. Juraičio, ižd. Ceiplio, sek. L. Padorytės ir nario. P. Petrauskienės. San Diego ir apylinkės miesteliuose gyvena virš 50 lietuvių šeimų.

BALTIJOS KRAŠTAI UŽIMA SAVO VIETĄ

Rašo "LAIKO" bendradarbis J.A.V-bėse V. VAITEKŪNAS

Latvijos, Lietuvos, Estijos įsijungimo į Laisvosios Europos Komitetą iškilmingas patvirtinimas.

Birželio 14 d. Laisvosios Europos Komiteto Vidurio Europos Studijų Centro patalpose, New Yorke, įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos patariamųjų grupių prie vadinamo NATIONAL COMMITTEE FOR A FREE EUROPE iškilmingas patvirtinimas. Dalyvavo šių grupių *nariai, Laisvosios Europos Komiteto pa*reigūnai, spaudos atstovai, Baltijos valstybių diplomatai ir būrys svečių. Iš lietuvių be 8 grupės narių buvo min. Žadeikis, kon. Budrys, LAIC direk. K. Jurgėla, redak. M. Kižytė, BALF reik. ved. Minkūnas, prel. J. Balkūnas.

Dėl ligos negalėjusį dalyvauti Laisvosios Europos Komiteto pirm. Jacksoną pavadavo ir jo vardu pasakė reikšmingą kalbą vicepirm. Dolbeare. Jis priminęs, kad Lietuvos, Latvijos, Estijos patariamosios grupės prie National Committee for a Free Europe, kaip kad ir kiti atitinkami kolektyvai, savąja veikla stiprins viltis anapus geležinės uždangos esančių savo tautiečių ir savoms tautoms padės išsivaduoti iš sovietinio jungo, pažodžiui pareiškė:

—Nuo šios dienos Baltijos Kraštų patariamosios grupės yra pašauktos aktyviai bendradarbiauti su mumis ir su kitais tautiniais komitetais, kad bendromis pastangomis priartintume pavergtųjų rytų Europos kraštų išlaisvinimą, kad ko veikiau suteiktume vilties pavergtųjų kraštų žmonėms, kad palaikytume jų demokratinę nuotaiką ir pakeltume jų moralę akivaizdoj tų bandymų, kurie dar jų laukia.

Pažymėjęs, kad Laisvosios Europos Komitetas seniai troško matyti Baltijos kraštus savo bendradarbiais ir kad jau vasario 11 d. šių krašų atitinkami atstovai drauge su kitų anapus geležinės uždangos esančių kraštų įžymiais vyrais pasirašė Philadelphijoje Laisvės Deklaraciją, Dolbeare paskelbė:

—Šiandieną Baltijos kraštų pataria-mosios grupės užima savo vietą greta kitų tautinių tarybų bei komitetų ir įsijungia į bendrą darbą, kurio tikslas — laisvė! Jungtinės Valstybės niekada nėra pripažinusios Rusijai teisės smurtu prisijungti Estijos, Latvijos ir Lietuvos teritorijas. Todėl ir šiandien Jungtinės Valstybės tebepripažįsta Estijos, Latvijos ir Lieuvos diplomatinius atstovus.

—Tęsdama šį pripažinimą toms diplomatinėms atstovybės, JV vyriausybė pareiškia savo nesvyruojamą nusistatymą dėl Baltijos tautų teisės į nepriklausomybę.

Pažymėjęs, kad Baltijos kraštų pataria-mosios grupės turi savos išeivijos palankumą ir paramą, kad jas lygiai remia ir vak. Europoje esantieji egziliniai veiksniai ir kad joms patikrintas bendradarbiavimas bei parama savųjų diplomatinių atstovų, Dolbeare užtikrino:

—Laisvosios Europos Komitetas teikia Estijos, Latvijos ir Lietuvos pataria-mosioms grupėms tą patį padrąsinimą ir tas pat lengvatas, kurie lig šiol buvo teikiami kitų anapus geležinės uždangos esančių kraštų tautinėms tarybom ir komitetams.

—Šią progą mes laikome istorine. Tai *yra puiki pabaiga ilgų ir kantrių pas*tangų, — baigė jis savo žodį.

Po jo kalbėjo Estijos, Latvijos ir Lietuvos patariamųjų grupių pirmininkai: prof. Ein, dr. Masens ir V. Sidzikauskas. Pastarasis, konstatavęs, kad Lietuva yra sovietinės Rusijos vienas pirmųjų neišprovokuotos agresijos aukų ir išgyvena baisią sovietinę vergiją, ir kad Lietuvos išlaisvinimo kova bus kovojama iki okupantas bus pašalintas, pažodžiui pabrėžė:

—Toji aplinkybė, kad mūsų tragedijos supratimas ir pagalba mums ateina iš šio galingo ir kilnaus krašto, yra didžiai padrąsinąs reiškinys.

—Lietuvių patariamosios grupės įsteigimas yra iškalbingas įrodymas, kad Amerikos demokratija per vieną svarbiausių savo organizacijų yra nusistačius mums padėti mūsų kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo.

—Mes jaučiam pareigą uoliai dirbti ir būti vertais Laisvosios Europos Komiteto mums reiškiamo pasitikėjimo.' Taip tepadeda mums Dievas, — savo žodį baigė Lietuvių patariamosios grupės pir-kas V. Sidzikauskas.

Po grupių pirmininkų pasisakymų Dolbeare pakėlė taurę už harmoningą ir veiksmingą Baltijos kraštų pataria-mųjų grupių darbą ir už greitą visų pavergtųjų tautų išsilaisvinimą.

Visos kalbos yra užrašytos į radio transliacijų juostą. Oficialioms kalboms pasibaigus, vyko draugingi pasikalbėjimai su gausiai apsilankiusiais JV spaudos žmonėmis, su baltiškaisiais kaimynais ir maloniais Laisvosios Europos Komiteto pareigūnais.

Birželio 14 d. buvo galutinai baigtas sukurti dar vienas talkininkas Lietuvos laisvinimo kovoje. Jo raikšmė yra juo didesnė, kad per jį Lietuva yra sulyginta su Sovietų Sąjungos satelitais — Bulgarija, Vengrija, Rumunija ir kt. valstybėmis: Tarptautinei Lietuvos padėčiai tai didelis laimėjimas.

DĖMESIO!

Lietuvos Karaliaus Mindaugo Krikšto 700 metų jubiliejus ir Liet. Aušros Vartų Parapijos Avellanedoje 9 metų sukaktis bus minima šių metų rugpiūčio 19 d., sekmadienį. Visi ruoškimės iš anksto. Smulki programa bus paskelbta sek. "LAIKO" nr.

Kun. Jonas Kuzmickis — Sukakluvininkas

Nuolatinis "LAIKO" bendradarbis Anglijoje kun. Jonas Kuzmickis birželio 24 d. Bradford'e atšventė savo kunigystės 15 metų sukaktį.

Kilęs iš gausios mokytojo šeimos, gimnaziją baigė Jurbarke, teologiją studijavo Tarpdiecezinėje Kunigų Seminarijoje Kaune. Vytauto Didžiojo universitete Kaune baigė literatūrą. Įvairiose vietose ėjo kapeliono, gimnazijos mokytojo ir vicedirektoriaus pareigas. Redagavo vaikų laikraštį "Žvaigždutę" ir bendradarbiavo beveik visuose vaikų laikraščiuose. Jo plunksna neabejotinai priklauso prie pačių gaubiausių lietuvių vaikų literatūroje. Jo švelni poezija ir keletas didesnių ir mažesnių scenos veikalų vaikų teatrui, išleistų Jono Gailiaus slapyvarde, jaunimo yra labai mėgiami. Tuo pačiu metu jis daug rašė nepriklausomos Lietuvos laikraščiuose ir žurnaluose visuomeninėmis, jaunimo auklėjimo ir literatūrinėmis temomis. Tremtyje jis yra, šalia dr. J. Prunskio, bene pats produktingiausias žurnalistas, savo gyvais straipsniais nagrinėjąs įvairius dvasinio gyvenimo klausimus. Spaudos apaštalavimui jis pašvenčia ne tik visą savo nuliekamą laiką, bet, atrodo, ir kiekvieną sugaunamą centą.

Kiekvienas kunigas išgyvena skaudžią priešingybę ir konfliktą tarp begalybės ir baigtinybės savyje, nes yra pastatytas tarp Dievo ir žmonių. Šitai puikiai žino šitas šviesus kunigas ir, save užmiršęs, stengiasi gyventi kitiems. Nenuostabu, kad šita jo kunigiškos darbuotės sukaktis vietos lietuvių buvo tikrai nuoširdžiai paminėta ir atšvęsta.

Savo mielam Bičiuliui ir Bendradarbiui sukakties proga "LAIKAS" taria nuoširdų ačiū ir linki daug laimingų ir vaisingų metų.

Elenos Kuprevičiūtės Smuiko Koncertas

Birželio 26 d. Buenos Aires teatre "Odeón" smuikininkė Elena Kuprevičiūtė davė smuiko koncertą. Išpildė Haendel, Kreisler, Brahms, Bartok, Debussy, Aguirre-Gaos, Albaniz-Perediaz ir J. Budriūno kūrinius. Pianu palydėjo Orestes Castronuovo. Koncerto sužavėta publika sukėlė lietuvaitei virtuozei audras plojimų ir išreikalavo dar du viršprograminius kūrinius.

Argentiniškosios spaudos atsiliepimas apie Elenos Kuprevičiūtės koncertą buvo nepaprastai palankus ir gausus. Anksčiau jos koncertus lankiusieji šį kartą galėjo pastebėti dar didesnį smuikininkės savimi pasitikėjimą, ugningą temperamentą ir subtilų bei sodrų spalvingumą.

Labai apgailestautina, kad lietuviškoji spauda per vėlai sužinojo apie taip svarbų koncertą ir negalėjo jo deramai išgarsinti savųjų tarpe.

Lietuvių Tautos Golgotos Dešimtmetį Minint

Lietuvai, prieš dešimtį metų, birželio 14—21 dienomis, sovietinis okupantas nusiaubė lietuvių tautą pirmuoju masiniu trėmimu. Lietuva neteko tomis dienomis arti 40.000 savo gyventojų. Su pasikartojusia okupacija atėjo ir tebeeina trėmimo bangos. Jų pasėka — į Rusijos plotus jau išvežta apie 550.000 lietuvių. Trėmimams galo nematyti ir jo nebus, kol bus sovietinė valstybė, nes priverčiamaisiais darbais ir deportacijomis pagrįsta visos sovietinės valstybės ūkis, nes žmogaus pažeminimas ir asmenybės sunaikinimas plaukia iš sovietinės ideologijos.

Trėmimais sovietai vykdo patį baisiausią nusikaltimą prieš žmogų, nes laužo pagrindines žmogaus teises: suardo šeimas, atima vaikus nuo tėvų, išrauja žmogų iš savo krašto ir įstumia jį į mirštamai naikinančias nepekeliamo šalčio, persekiojimo aplinkybes. Naujųjų laikų vakariečiui, kuris rašo Žmogaus teisių chartas, permaža yra pasipiktinti ir protestuoti prieš šią naujųjų laikų išrastą barbarybę. Jai turi būti pasipriešinta. Mes žinome, kaip priešinasi mūsų broliai tėvynėje. Dešimtys tūkstančių krito kovoje. Bet dvasia nepalūžo, ir pasipriešinimo nenutraukė. Vakarų stebėtojas su nuostaba priima jų žygius. Bet ir jie tėvynėje ir mes vakaruose esame per silpni, kad pašalintume sovietinę sistemą ir broliams grąžintume žmogaus teises. Tik visų solidarios pastangos gali sugriauti sovietų sukurtą pasaulio kalėjimą.

Vakarų pasaulis jau pradeda tai suprasti. Mūsų, kurie esame tarp vakariečių, žodis ir raštas turi būti įjungtas tam susipratimui ir apsisprendimui pagreitinti. Minėjimų progom ir per visas dienas spaudoje, susirinkimuose, pasikalbėjimuose kelkime vakarų žmonėms tuos baisumus, kuriuos išgyveno ir tebegyvena mūsų tauta. Visu savo buvimu būkime gyvųoju skundu, liūdijimu ir įspėjimu. Įspėjimu vakariečiams, kad sovietiniai lageriai yra sukurti ne tik dabar pavargtiesiems. Jų budeliai tiesia savo rankas ir į tas tautas, kurios dar laisvėje yra. Įspėjimu, kad tik vakarų pasiryžimas pašalinti sovietinę sistemą pašalins ir priverčiamųjų darbų stovyklas, pašalins pavojų nuo laisvojo pasaulio, o pavergtuosius išves į laisvę. Visomis progomis parodykime tikrąjį, be maskės, sovietų veidą.

Mums patiems, esantiems vakaruose, birželio 14—21 diena tebūnie priminimas, kad sustiprintume pasipriešinimo frontą prieš sovietų vykdomą tautos naikinimą. Sovietai siekia sunaikinti žmogų kuris lietuviškai galvoja, kalba, lietuvišką kultūrą kuria. Naikinimo akivaizdoje tebūnie karštas pasiryžimas emigracijoje išlaikyti lietuvį. Tebūnie pagarba šeimoms, kuriose auga jaunimas su lietuviška širdim ir kalba. Tebūnie pagarba kovotojams už lietuvišką mokyklą. Tebūnie pagarba rašytojui, dainininkui, vaidilai, dailininkui, mokslininkui, spaudos ir kitam kultūros darbininkui, ir tebūnie su meile, su parama lydimas jų darbas. Tebus padėka tam, kuris su atodūsiais užprakaituotu pinigu remia Lietuvos laisvinimo ar kultūrinės kūrybos žygius.

Sovietai išblaško lietuvius po plačius tyrus. Bet išblašytuosius jungia tėvynės ilgesys ir karštas troškimas bent mirti tėvynėje. Tetvirtėja ir tarp mūsų ryšys. Per pasaulio Lietuvių Bendruomenę pavirskime vieninga organizuota jėga. Laisvinimo pastangas dar labiau sutelkime apie laisvinimo organus, susidrausdami nuo kokios separatinės veiklos. Žymiai lietuvybei ir organus, tarp savųjų išlaikyti tebus mūsų atsakymas okupantui, su giliu sielvartu minint sasuosius, draugus ir nežinomuosius tremtinius, kankinius ir žuvusius; su meile ir pasididžiavimu sekant kovojančiųjų žygius. Jų aukos, žygiai ir mūsų pastangos tebus vardan tos Lietuvos blaivesnės ateities, kuri stiprėjančiais vilties pragiedruliais veržiasi pro tirštus nevilties rūkus.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS.

V. Vokietija, 1951. V. 30d.

KUPREVIČIAUS KONCERTAI

● Pianistas virtuozas Andrius Kuprevičius duos du piano koncertus Lietuvių Klube, Boedo 737, Buenos Aires. Koncertai įvyks liepos 7 d. 21 val. ir liepos 8 d. 17 val.

Lietuvos Vyskupai rašo pasaulio lietuviam

KO MARIJA REIKALAUJA IŠ ŽMONIJOS

Buvo pasaulyje stebuklingų vietų seniau, atsiranda jų naujų ir dabar gal net dažniau, negu kitados. Kas nėra girdėjęs tik prieš kelias dešimtis metų įvyskupių Švč. Panelės pasirodymų Liurde, į kurį iš visų kraštų plaukte plaukia milijonai maldininkų, kurių tarpe esti daugybė nepagydomų ligonių, jieškančių Marijos pagalbos? Tie Dievo Motinos pasirodymai įvyksta kaip tik tokiais, laikais, kai žmonija pasijunta esanti labiau reikalinga didesnės dangaus pagalbos.

Panašiu, labai žymiu pasirodymu Švč. Panelė teikėsi apdovanoti jau seniausiais laikais Marijai pavestąją Portugalų šalį žymią savo veikalais senovėje, bet paskutiniais laikais patekusią į didelius pavojus. Tenai, Portugalijoje, nežymioje jos vietovėje, kuri vadinama Fatima, Švč. Panelė yra pasirodžiusi trims mažamečiams vaikams 1917 metais šešis kartus šešiuose vasaros ir rudens mėnesiuose. Tie pasirodymai, nežiūrint vieno kito bedievio prieštaravimo, buvo priimti su giliu tikėjimu ir atnešė Portugalijai ir jos žmonėms daug visokių dangaus malonių ir žymiai prisidėjo prie Nekalčiausios Dievo Motinos Širdies garbinimo padidėjimo.

Dievo Motinos pasirodymai Fatimoje buvo svarbūs visų pirma pačiai Portugalijai, bet jų reikšmė yra labai didelė ir visiems kraštams, net visam pasauliui. Stebuklai, kurių vis daugiau įvyksta pasirodymo vietoje, milžiniškas plūdimas maldininkų, kurie vyksta į malonių vietą nenutrūkstančiomis eilėmis ir vis su nauju uolumu, atsivertimas daugybės sielų, kurios Fatimos Dievo Motinai tarpininkaujant vėl atrado Dievą, stebuklingas Portugalijos pavirtimas giliai katalikiška šalimi, Eklesijos nutarimas, padarytas jos vyskupų, pakankamai įtikino ne tūkstančius, bet milijonus, kad Marija yra tikrai ten pasirodžiusi. Šv. Tėvas Pijus XII vadina pasirodymų vietą šventu kalnynu, kuriame atgyja ir stiprėja žmonių tikėjimas ir pamaldumas. Taip Švč. Panelė pasirodė ir atnešė tai tautai iš dangaus žinią, kurioje yra išganymo ir taikos pažadai.

Dangaus Karalienė reikalavo trijų dalykų, kurie turi didžiausią reikšmę amžinam žmogaus išganymui: 1) atgailos už daugelį nuodėmių, kuriomis įžeidžiama Dievo didenybė ir užgaunama Marijos Nekalčiausioji Širdis, 2) pamaldumo Jos Širdžiai, nes Jėzaus Širdis nori, kad Ji būtų garbinama kartu su Marijos Širdimi ir 3) pasiaukojimo tai Nekalčiausiai Marijos Širdžiai.

Anot trijų vaikų gauto apreiškimo, Dievo Motina reikalavo paaukoti pasaulį Jos Širdžiai ir kartu pažadėjo, kad šito akto įvykdymas atneš žmonijai taikos erą, atsivertimą vienos didelės tautos ir Eklesijos trimfą, nes Viešpats yra Jai patikėjęs likimą.

IŠKILMINGAS VISOS LIETUVOS PASIAUKOJIMAS NEKALČIAUSIAI MARIJOS ŠIRDŽIAI

MYLIMIAUSIEJI! Neabejotinai, tik Marija gali ateiti ir mums Lietuviams į pagalbą. Šv. Tėvas Pijus XII 1942 metais spalių mėn. 31 dieną, lygiai dvidešimt penkiems metams praslinkus nuo paskutinio Dievo Motinos pasirodymo Fatimoje, kreipėsi į Portugalų tautą, jaudinančiais žodžiais šaukdamasis į Rožančiaus Karalienę: "Šią baisią žmonijos valandą Mes pavedame ir aukojame save Tau, tavo Nekalčiausiai Širdžiai, ne tik kartu su mistiniu Tavo Jėzaus kūnu su šventąja Eklesija, kuri daugybėje vietų kenčia, plūsta kraujais ir yra visaip varginama, bet kartu su visu pasauliu, kurs būdamas savo nedorumo auka, yra drąskomas žiaurių nesutarimų ir skęsta neapykantos gaisruose".

Ir Mes, Lietuvos Vyskupai, padrąsinti Šv. Tėvo žodžiais, taip pat dvidešimt penkeriems metams praslinkus nuo tos dienos, kada buvo įsteigta pirmoji savistovi, tik nuo Apaštalų Sosto priklausanti Lietuvos Eklesinė Provincija, atsiliepdami taip pat ir į jūsų pageidavimus, pareikštus Mums ar tai jūsų pačių prašymais, ar atsiųstus per jūsų dvasios vadus, ir reikšdami giliausius mūsų pačių troškimus, čia šiandien susirinkusių, prisimindami mūsų Kaune, iškilmingame Eucharistiniame Kongrese, padarytą Lietuvos pasiaukojimą Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai, ryžomės, lyg papildydami aną pasiaukojimą, dabar taip pat iškilmingai aukoti Nekalčiausiai Marijos Širdžiai visą mūsų Tėvynę Lietuvą, visus jos sūnus ir dukteris Lietuvos Katalikus, kur jie bebūtų, patys save asmeniškai ir visus mūsų artimuosius, amžinai pavesdami Nekalčiausios Marijos Širdies globai ir valiai.

Tą pasiaukojimo aktą Mes atliekame Romoje, Katalikybės centre, kur yra Kristaus Vietininko Sostas ir šv. Petro kapas, atliekame, tiesa, būdami labai negausingas būrelis, bet tas mūsų pasiaukojimas duos juo gausesnius vaisius, jei mes visi, ar kenčiančioje Tėvynėje būdami, ar išsklaidyti plačiajame pasaulyje, lygiai ir pilnai pasiaukosime Marijos Nekalčiausiai Širdžiai, Jai pavesdami mūsų likimą ir ateitį, mūsų šeimas, parapijas, organizacijas ir visas mūsų įstaigas. Mes nuolat kartosime tą pasiaukojimo aktą ir taip kiekvieną kartą pasakysime savo dangiškai Motinai iš naujo, kad mes ją mylime, ją garbiname ir ja pasitikime. Kiekvienas iš mūsų šventai įsipareigojame, ne vien tik išoriniai tapti Marijos Širdies garbintojais, bet Marijos dvasia persunkti mūsų širdis ir sielas, visą mūsų gyvenimą. Mes įsipareigojame Marijos meilę atkurti mūsų šeimose, ypač jaunimo tarpe ugdyti Marijos dorybes, kad jie būtų tikri Marijos vaikai; įsipareigojame kasdien kalbėti šeimose šv. Rožančių Marijos garbei ir už nusidėjėlių grįžimą, mes norime nuoširdžiai švęsti Marijos Širdies šventę, garbinti savo namuose Marijos Širdies paveikslus, nešioti medalikėlius, kuriuose Ji yra atvaizduota ir Marijos Širdies garbinimui aukoti pirmuosius mėnesių šeštadienius klausant šv. Mišių ir priimant šv. Komuniją. Svarbiausioji tačiau mūsų pareiga ir gražiausioji auka bus tai mūsų gili ir nuoširdi atgaila, atgaila už savo asmeniškas ir pasaulio nuodėmes.

Tai bus tikras mūsų pačių atsidavimas, kuriuo mes apsiimame leisti tai Nekalčiausiai Širdžiai gyventi mumyse ir mums viešpatauti, niekados Jos neįžeisti mintimis, žodžiais ar darbais ir derinti mūsų religinį ir dorovinį gyvenimą pagal šitą Dievo ir artimo meilės pavyzdį.

Ypatinga, metine Švenčiausios Marijos Širdies, Lietuvos Karalienės, švente, Mes skelbiame 13 gegužės mėnesio dieną, kurią visos Lietuvių parapijos ar bendruomenės visame pasaulyje kaip ir Lietuvoje, kviečiamos kiek galint iškilmingiau atžymėti.

Šis Lietuvos pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdžiai tebūna mūsų kilniadvasis atsakymas į Marijos duotą, per tris mažamečius kūdikius Fatimoje, žinią ir teprisideda prie Nekalčiausios Jos Širdies pergalės. Su vaikų pasitikėjimu mes melskime: "Mūsų Meilingoji Fatimos Ponia, mūsų Tėvynės karaliene, dabar tavo eilė! Tark savo dieviškam Sūnui tik vienintėlį žodį ir pasaulis bus išgelbėtas".

Ir Visagalio Dievo palaiminimas Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios, tenužengia ant jūsų ir pasilieką visuomet. Amen.

Juozapas Jonas Skvireckas
Kauno Arkivyskupas Metropolitas
Vincentas Padolskis
Vilkaviškio Vyskupas Koadjutorius
Vincentas Brizgys
Kauno Arkivyskupo Augziliaras
Petras Pranciškus Būčys
Titulinis Olimpo Vyskupas

Rašyta Romoje,
1951 metais gegužės mėnesio 13 d.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

Lietuvių Gedulo Dienos Urugvajuje

Vienuolikos meų Lietuvos pavergimą ir genocido dešimtmetį Urugvajaus lietuviai plačiai minėjo birželio 15 ir 17 dienomis.

Per valstybinį radijofoną CX26 programas organizavo Urugvajiečių — Lietuvių Kultūrinė Sąjunga. Birželio 15 d. iš minimos stoties kalbėjo sąjungos pirmininkas, žinomas lietuvių draugas J. P. Martinez Bersetche ir minist. dr. K. Graužinis. Lietuvos Pasiuntinys savo paskaitoje ispanų kalba nušvietė bolševikinę okupaciją ir be atodairos vykdomą lietuvių tautos naikinimą. Citavo sovietinės Alma Ata radijo stoties prisipažinimą apie 160.000 lietuvių ir latvių ištrėmimą į Kazakstaną.

Tas pats radijofonas birželio 17 lietuvių kultūrinei programai užleido beveik visą valandą. Solistė Liucija Grišonienė, akompanijuojant pianistei J. Santos Vidal, meniškai padainavo Kačanausko ir Šimkaus kūrinių. Išsamioje paskaitoje ispaniškai K. Čibiras-Verax patiekė sintetinę lietuvių liaudies meno apžvalgą, baigdamas ją viltimi: "Kai audros praeis, išlikusieji anos tolimos Baltijos šalies gyventojai vėl džiaugsis atsikovota laisve ir išsaugotomis tautinėmis vertybėmis. Jie vėl ramiu žingsniu savo tėviškėse eis paskui arklą kurdami naujas legendas ir dainas apie tai, kaip vieną žydintį pavasarį jų broliai buvo žvėriškai medžiojami ir tremiami į Sibirą, kaip buvo kankinami bolševikų kalėjimuose, kaip visas kraštas sukilo ir kaip narsiai partizanai koyėsi ir mirė už tėvynės laisvę... Jie aukojo savo gyvybes nevien už gimtąją žemę, bet taip pat už dvasinį tos žemės paveldėjimą — už vakarietiškąją kultūrą, už dvasinius principus".

Programa buvo transliuojama taip pat ir trumpomis bangomis, taigi ne tik Montevideo, bet ir kitų P. Amerikos kolonijų lietuviams buvo miela staigmena radijo bangomis išgirsti Lietuvos partizanų poeziją, kurią prelegentas padeklamavo po savo paskaitos. Buenos Airese šv. Cecilijos choro įdainuotomis patriotinių dainų plokštelėmis radijas CX26 ir švenčių progomis ir dažniau gaivina mūsų tautiečių dvasią ir kelia pasigerėjimo urugvajiečiams.

Reikia pabrėžti ir spaudos palankumą. Didysis dienraštis "El Dia" visą savaitę spausdino savo nuolatinio bendradarbio C. Veraxo straipsnių seriją apie istorinius įvykius Lietuvoje 1940-1941 m., apie genocidinę okupantų sistemą, planingai ten vykdomą ikišiol. Jau pati bendroji straipsnių antraštė kalbą už save: "Diez años de genocidio —Tautžudybės dešimtmetis" Kiti dienraščiai, kaip "El Diario Español", Lietuvos gedulo sukaktį atžymėjo specialiais vedamaisiais ar kronikiniais pranešimais.

Birželio 17 d. Cerro bažnyčioje buvo specialios pamaldos už Lietuvos laisvės kovotojus, už genocido aukas, nukankintas tėvynėje ir ištrėmime. Mišias laikė ir pamokslą pasakė kun. V. Mikalauskas, S. J. dalyvaujant p. Ministrui ir pilnai bažnyčiai tautiečių. Prie gedulo kaspinais perristų vėliavų asistavo lietuvaitės tauiniuose rūbuose. Daugeliui net ašaros ištryško, kai po pamaldų galingai suskambėjo "Lietuva, tėvyne mūsų"...

Visuomeninį minėjimą, kaip visados, surengė Kultūros Draugija savo patalpose. Pirmiausia K. Čibiras perskaitė VLIKo atsišaukimą ir plačiau jį komentavo. Min. dr. K. Graužinis savo kalboje, naujausiomis žiniomis pasiremdamas, nušvietė Lietuvos tragediją, o draugijos pirm. J. Jazauskas kvietė tautiečius į didesnę vienybę.

Pilnutėlė salė lietuvių su ypatingu dėmesiu žiūrėjo į peršviečiamuosius paveikslus, kuriuos parūpino ir aiškino misijonierius kun. Mikalauskas. Pro žiūrovių akis prabėgo didingoji Lietuvos praeitis ,gražioji gamta, nepriklausomybės dienos ir keletas šiurpių vaizdų iš komunistinio teroro ir žudynių.

K.

SUSTIPRĖJO KULTŪROS DRAUGIJA

Vienintelė patriotinė Urugvajaus Kultūros Draugija, kuri šioje kolonijoje rengia visus svarbesnius lietuviškus paminėjimus ir išlaiko vaikams lietuvių kalbos kursus, paskutiniu laiku buvo bandoma drumsti pašalinių anarchistinių gaivalų. Jie siūlėsi ar tai draugijos nariais, ar kandidatais į "L. L." redaktorius ir pan.

Birželio mėn. įvykęs visuotinis dr-jos narių susirinkimas drumstėjams užkirto kelią ir valdybą papildė dviem naujais nariais: M. Svečiuliu ir Vyt. Štendeliu. Be to nutarta kviesti TT. Jėzuitus mokyklos vaikams, kurių tėvai norės, lietuvių kalba dėstyti tikybą.

TAIP JIE DEZINFORMUOJA

"Naujienų" korespondentas iš Urugvajaus, žinomas čia "kultuvietis" kurio palaida plunksna niekad neapseina be šmeižtų ir liguistos vaizduotės svaičiojimų, tam dienraščiui tarp kitko parašė, esą Vasario 6-ąją minint, rengėjų neatsiklausus buvo pristatytas kalbėti misionierius Vl. Mikalauskas, kurio kalba "atėmusi žadą" bendruomenės atstovui, pakenkusi rinkliavai ir t. t.

Tai eilinis minėto nebuvėlio korespondento prasimanymas, nes T. Mikalauskas žodį pasakė Kultūros Dr-jos pirmininkui ir sekretoriui pritarus ir dalyviams klausant su giliu susikaupimu. Kalbėtojas nepakenkė rinkliavai, kuri net numatyta nebuvo.

Bet įdomu pastebėti štai kas. "Naujienų" korespondento sapaliojimus mielai persispausdino Montevideo komunistų "Darbas" ir dar vienas neaiškus laikraštukas Brazilijoje. Tai nepirmas kartas, kad vadinamoji socialistinė spauda duoda "medžiagos" komunistinei ir atvirkščiai. Kai kas, matyt, vis dar nepamiršta "bendrojo fronto" laikų...

J. V.

KORDOBA

GEDULO DIENOS MINĖJIMAS

Lietuvai taip tragiškų birželio mėn. įvykių paminėjimas įvyko š. m. birželio 16-17 dd., Susivienijimo 6-jo skyriaus patalpose ir bažnyčioj. Birželio 16 d. nemažas tautiečių būrys turėjo progos išgirsti turiningą prof. V. Staugaičio paskaitą apie liūdnus birželio 14—15 dd. įvykius, specialiai prisiųstą gen. T. Daukanto laišką Kordobos lietuviams apie Gedulo Dieną, p. V. Šimoliūno įdomiai suredaguotas naujienas iš okupuotos tėvynės, p. E. Janulienės deklamaciją "Mirties Rėžis" ir mažųjų deklamatorių — Anitos Bendinskaitės ir Eglės Kuncaitytės eilėraštį "Tėvynė mano Lietuva". Po to sekė 3 paveikslų scenos vaizdelis "Milžinų daina" (A. Vaičiulaičio), kurį paruošė J. Kuncaitienė. Pagrindinį vaidmenį atliko neseniai iš Buenos Aires atsikėlusi žymi Tautinio Ansamblio dalyvė p. Aldona Zotovienė. Jos švelni ir įtikinama vaidyba nevienam ir ašarą išspaudė. Gerai pasirodė ir p. P. Meilutis, žymus kolonijos veikėjas, partizano Mindaugo vaidmenyje ir p. O. Žedonienė — motinos vaidmenyje. Skaitymo vietas įspūdingai atliko p. V. Šimoliūnas.

Kitą dieną, sekmadienį, kun. A. Valiuška atlaikė gedulingas pamaldas su Gedulo Dienai pritaikytu pamokslu. Pamaldų metu buvo giedamos lietuviškos giesmės.

BAŽNYTINIO KOMITETO PRANEŠIMAS

Kun. A. Valiuškos įsteigtas Kordobos lietuvių bažnytinis komitetas praneša, kad organizuojamas bendras lietuvių žygis Šventųjų Metų jubiliejiniams atlaidams įsigyti. Tai įvyks rugsėjo mėn. 9 dieną 4 val. po pietų. Bus lankomos vyskupo nurodytos bažnyčios ir giedamos lietuviškos giesmės. Norintieji dalyvauti prašomi kreiptis į prof. V. Staugaitį arba į p. M. Bendinską.

● **Dr. A. Zotovas**, įsikūręs Kordoboj pereitais metais ir dirbąs savo specialybėj, nusipirko namus, į kuriuos šiomis dienomis persikėlė.

● **Jadvyga Kuncaitienė** įstojo į Kordobos universiteto humanitarinį fakultetą, kalbų ir pedagogikos skyrių, tikslu įsigyti Argentinos diplomą.

● **Dr. A. Zotovas** birželio 13 d. Kordobos Universiteto Tuberkulozės Institute skaitė viešą paskaitą apie džiovos ligą ("Tisiogėnesis del infiltrado precoz y su expresin clinica"). Ten pat birželio 5 d. apie Kocho bacilą ("Tipificación del bacilo de Koch y su viruelencia "in-vitro") paskaitą skaitė **Dr. J. Kuncaitis.** Paskaitų klausėsi iš įvairių Argentinos vietų suvažiavę gydytojai džiovos ligų studijoms pagilinti.

PADĖKA

Už visokeriopą padėjimą lietuviškos spaudos darbe, man besilankant Kordoboje, gerb. tautiečiams P. Žiedoniui, V. Šulcui, M. Bendinskui, Dr. A. Zotovui, Dr. J. Kuncaičiui, K. Sadukui, p. Šimoliūnui, p. Tumosui, F. Savickui, p. Vesčiūnui ir daugybei kitų už malonų priėmimą bei lietuvišką vaišingumą reiškiu nuoširdžią padėką. Kordobos lietuvių prielankumas ir ypačiai pp. Šulcų nepaprastas svetingumas mane nustebino. Aš to niekada neužmiršiu.

A. Kevėža, "LAIKO" atstovas.

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. (aukštuma: San Martin 2900).

● **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: penktad. 16-18 val., šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 v.

BERISSO

"NEMUNO" DR-JOS VAKARAS

Lietuvių Savišalpos ir Kultūros dr-ja "Nemunas" birželio 30 d. savo salėje su geru pasisekimu turėjo vakarą, kuriame buvo suvaidintos dvi komedijos "Cambalache de Petroff" ir "En Busca de un Sereno". Nors buvo šaltas oras, bet publikos prisirinko nemažas būrys.

PADĖKA

Lietuvių Katalikų Savišalpos ir Kultūros Dr-jos "Mindaugo" valdyba taria nuoširdų ačiū visiems dalyvavusiems ir prisidėjusiems prie birželio mėn. 10 d. suruošto Motinų pagerbimo: gerb. kun. P. Garšvai už atlaikytas pamaldas ir pamokslą, p. pirm. K. Paliukui už pil. minėjimo atidarymą ir isp. pasakytą kalbą, agr. A. Šantarui už gražią ir jaudinančią paskaitą, choro vedėjui p. A. Petraičiui už dainų paruošimą ir motinų pagerbimui surengtą scenos vaizdelį bei visiems choristams, uoliai minėjime dalyvavusiems, ir vaidintojams p. D. Marcinkevičienei, p. J. Mazuikaitei, p. V. Stundžiai (sūnui), deklamatorėms N. Marcinkevičiutei, A. Semėnaitei ir J. Trinskaitei, deklamatores paruošusiai p. J. Stočkūnienei, aukų rinkėjams p. J. Semėnui, p. A. Žemaitytei ir p. A. Grižaitei bei visai publikai, kuri, nežiūrint lietingos dieños, minėjime gausiai dalyvavo. Visiems taria lietuvišką ačiū.

"Mindaugo" Dr-jos Valdyba.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Negalėdami motinų pagerbti įprastu laiku gegužės mėnesį, berisiečiai tos dienos minėjimą nukėlė į birželio 10 d. Iš Avellanedos atvykęs kun. P. Garšva už visas gyvas ir mirusias motinas atlaikė specialias pamaldas ir pasakė tai progai pritaikytą pamokslą. Per pamaldas labai gražiai pasirodė "Mindaugo" dr-jos choras, pagiedodamas lietuviškų giesmių, o reto gausumo lietuvių dalyvavimas tose pamaldose parodė tos dienos rimtį.

Po pietų 18 val. "Mindaugo" dr-jos patalpose įvyko Motinos dienos pilietinis minėjimas. Minėjimą atidarė pirm. p. K. Paliukas, primindamas motinos meilę ir jautrų motinos prisiminimą. Agron. A. Šantaras labai gražioje paskaitoje priminė visiems susirinkusiems motinos reikšmę auklėjime ir jos uždavinius savo tautai. Kiekviena laisvėje esanti motina atstovauja ir tas motinas, kurių dabar niekas nepagerbia, kurios nežino savo vaikų likimo, kurios yra ilgesio kankinamos Sibiro taigose. Po visus sujaudinusios paskaitos buvo meninė programos dalis, paruošta choro vedėjo p. A. Petraičio. Neilgas scenos vaizdelis - montažas su dainomis buvo tikrai maloni staigmena. Motiną vaizdavo p. D. Marcinkevičienė, jaunuolius vaidino p. Mažuikaitė ir V. Stundžia. Motinos garbei gražiai lietuviškai padeklamavo N. Marcinkevičiutė ir A. Semėnaitė ir ispaniškai J. Trinskaitė. Pabaigai "Mindaugo" dr-jos choras sudainavo keletą liaudies dainų, kurios sukėlė plojimų audras, ir choras buvo iššauktas dainas pakartoti. Motinos dienos minėjimas, nors pasitaikė blogas oras, sutraukė nemažai publikos ir visiems paliko malonų įspūdį.

MŪSŲ MIRUSIEJI

● **A. a. Balys Raškevičius** po trumpos ligos mirė Geležinkeliečių ligoninėje Buenos Aires, š. m. birželio 9 d. Kilęs nuo Utenos, 1929 m. iš Lietuvos atvyko į Argentiną, kur jau nuo 1930 m. gavo darbą geležinkelių bendrovėje. Palaidotas Chacarita kapuose (sepultura 3, tablón 7, manzana 8, sección 8). Lietuvoj liko jo žmona, o Avellanedoje gyvena jo pusbrolis Alfonsas Žvinys. Kapo papuošimu ir kitais reikalais pasirūpino jo darbo draugai Vladas Dalinkevičius ir Stasys. Guja. Lietuvių parapijoje Avellanedoje už mirusiojo vėlę buvo užsakytos iškilmingos gedulinės pamaldos.

● **A. a. Antanas Lisas**, geležinkelietis, birželio 9 d. 11 val. buvo suvažinėtas traukinio. Buvo kilęs nuo Panevėžio, gyveno vienas ir su lietuviais mažai bendravo. Laidotuvėmis pasirūpino policija, kurios žinioje yra taip pat ir visas velionies palikimas (banke apie $ 20.000).

● **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● **GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA"** sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

● **Gerai, Greitai ir Pigiai taiso radio aparatus** inž. J. Mačernis: Isleta 3865, 4 de Junio (taip pat: Mendoza 2280, T. E. 20-9027).

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

GEDULO DIENA AVELLANEDOJE

Birželio 17 d. Buenos Aires lietuvių kolonija minėjo Lietuvos Gedulo Dieną.

Prieš pietus lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos už žuvusius ir ištremtus brolius. Pamaldų metu giedojo Šv. Cecilijos choras, komp. V. Rymavičiaus vadovaujamas. Pamaldose dalyvavo uniformuoti skautai. Pamokslininkas pabrėžė senųjų ir naujųjų išeivių susipratimo ir sugyvenimo reikalą. Nepakanka esą pasitenkinti pigiais šūkavimais prieš bolševizmą ir jo vykdomas niekybes, reikia pradėti kova su neapykantos ir pavydo dvasia mūsų pačių tarpe. Tik užmušę "bolševiką" savyje pačiuose nugalėsime mūsų tėvynę ir tautą naikinantį bolševizmą.

Po pietų Lietuvių Salėje įvyko pilietinis minėjimas, kurį atidarė Lietuvai išlaisvinti Centro ir Argentinos Lietuvių Bendruomenės LOK-o pirmininkas Ignas Padvalskis. Įdomią ir turiningą kalbą pasakė gen. Teodoras Daukantas. Kalbėtojas pabrėžė, kad nuolaidumas bolševizmo plitimo nesulaikys, o tik labiau skatins ir paskubins. Tai patvirtina ir Lietuvos patirtis su hitlerine Vokietija (nusileidimas dėl Klaipėdos krašto) ir su bolševikine Rusija (1940 m. birželio ultimatumas ir kt.). Norėdami išvaduoti Lietuvą, turime visais būdais kovoti prieš nuolaidų politiką tarptautinėje ir tautinėje plotmėje. "Geriau priešintis, kaip būti nukankintam ir pasidaryti trąša naujam užpuolimui. Lietuvi: arba esi trąša užpuolikui ir supūsi, arba esi tautos kraujas ir atgaivinsi jos širdį!" baigė kalbėtojas.

Meninę minėjimo dalį puikiai išpildė Tautinio Meno Ansamblio choras, Andriaus Kuprevičiaus diriguojamas. Gausiai publikai minėjimas paliko stiprų neišdildomą įspūdį.

DIDELIS "LAIKO" BALIUS

Birželio 19 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko tradicinis metinis "LAIKO" balius. Dalyvavo apie pustrečio šimto svečių: pramonininkų, menininkų, kolonijos veikėjų, patriotinės spaudos rėmėjų. Prie puikiai paruoštų stalų patarnavo jaunųjų skautu būrelis. Šokiams griežė specialus orkestras. Rinktinė kolonijos visuomenė turėjo progos užsimiršti kasdieninius rūpesčius ir praleisti vakarą nepaprastai jaukioje lietuviškoje nuotaikoje.

PADĖKA

Poniai Konstancijai Deveikienei, pp. pramonininkams K. Šulniui, A. Geigui ir A. Masiuliui už visokeriopą paramą indais, baldais ir kitais reikmenimis, pp. Mainoniams, Grigaičiams, p. E. Mačernienei, p. M. Šantarienei, p. M. Sturevičienei, p. Velykienei, p. Paliukienei, p-lei D. Šabūnaitei, p. E. Buzienei, p. G. Krivickienei, pp. Matulioniams, p. P. Sakalauskui, p. V. Račiūnui, jauniesiems skautams ir visiems kitiems, kuo nors prisidėjusiems prie tradicinio "LAIKO" rėmėjų baliaus suruošimo ir pravedimo labai nuoširdžiai dėkoja.

"LAIKO" Redakcija ir Administracija.

ŽUVO KOREJOJE

Gauta žinia, kad šiaurinės Korėjos teritorijoje, begelbėdamas sužeistą draugą, žuvo JAV pirmosios jūrininkų divizijos korporalas Eduardas Masiulis. Jaunuolis buvo baigęs High Scool (gimnaziją) JAV-bėse ir turėjo 20 metų amžiaus. Jo tėvo brolis gydytojas Antanas Masiulis prieš trejetą metų su šeima atvyko į Argentiną ir yra žinomos stiklo įmonės dalininkas.

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA

Sav. N. KRUKAUSKAS
Av. Pte. Perón 488 — Avellaneda.
Priima pirmad., trečiad., penktad. 14-20 val. Diplomuoti dantistai atlieka visus dantų taisymo darbus.

VILLA LUGANO Į ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ

Liepos 3 d. A.L.B. Klube įvyko Argentinos Lietuvių Bendruomenės Villa Lugano skyriaus steigiamasis susirinkimas. Jį atidarė Arg. Liet. Bendr. vicepirm. K. Norkus. Kaip skyriaus steigėjai iniciatoriai kalbėjo p. Rinkevičius, p. V. Naruševičius. Įstatus perskaitė p. A. Mikelionienė, sekretoriaus pareigas ėjo p. A. Trasikis.

Skyriaus valdybon išrinkta: pp. A. Rinkevičius, V. Naruševičius, A. Mikelionienė, E. Butvila, A. Trasikis ir kand.: A. Vaicekėnas ir J. Urbanavičius.

Buvo ir malonus siurpryzas, kai susirinkimą atvyko pasveikinti Argent. Liet. Bendruomenės Temperley skyriaus sekretorė — čiagimė lietuvaitė p-ė Jonytė Zurbaitė, kuri gryna lietuvių kalba prabilo į luganiečius, ragindama, kad lietuviai, kaip ir kitos kultūringos tautos, išlaikytų savo kalbą, gražius tėvų papročius ir žavingiausias pasaulyje dainas.

Šios šaunios čiagimės lietuvaitės pavyzdžiu tepaseka ir visas likusis mūsų jaunimas, stodamas ir kitus organizuodamas į Argentinos Liet. Bendruomenę.

A. K-ža.

JONINĖS P. P. ČIKŠTŲ NAMUOSE

Joninių išvakarėse p. p. **Vanda ir Jonas Čikštai** suregė šaunias vardines savo namuose. Abiejų Jonų — tėvo ir sūnaus — pasveikinti buvo susirinkęs nemažas būrys varduvininko šeimos draugų. Dalyvių tarpe matėsi p. E. Čekanauskienė, p. p. K. ir J. Čekanauskai, kun. dr. K. Černiauskas, p. p. K. ir K. Deveikiai, p p. Kaminskai, p. p. Aukštikalniai, p. p. Eidukoniai, p. p. Povilauskai, p. p. Vinkšneliai, p. p. Gasevičiai, inž. Krapovickas, p. p. Morkūnai, p. p. Lapinskai, p. p. Mušketai ir k. Vaišėse, kaip paprastai, skambėjo lietuviškos dainos.

PAIEŠKOJIMAS

ONOS BUTĖNAITĖS *JURKŠTIENĖS*, kilusios nuo Anykščių ir gyv. su šeima Argentinoje, Bs. Aires, ieško jos brolio Jonos sūnus Petras Butėnas. Pranešti "LAIKO" red.

PAIEŠKOJIMAS

Lucija Gublinskaitė Gaidelienė iš Užupių k., Biržų aps., paieškoma Vaitaitytės Bendinskienės, gyv. Argentinoje, Kordobos mieste.

● **Kun. V. Leščinskas**, prieš pora mėnesių nuvykęs į San Juan miestą (40.000 gyventojų), esantį Kordilerų kalnuose, apie pora šimtų kilometrų į šiaurę nuo Mendozos, nuo gegužės 1 d. eina Pranciškiečių vienuolyno ir Fray Mamerto Esquin kolegijos kapeliono pareigas. Kolegijoje yra apie 300 mokinių. Ketvirtoje, penktoje ir šeštoje klasėse dėsto religijos pamokas mokinėms. Nuo gegužės mėn. vidurio dėsto religijos pamokas ir vietinės kunigų seminarijos pirmajame paruošiamajame ir pirmajame kursuose. Šalia to klauso išpažinčių ir sako pamokslus sekmadieniais.

LABDAROS DR-JOS VAKARAS

Birželio 30 d. Labdaros Dr-ja Lietuvių salėje turėjo pirmą šiais metais savo vakarą. Buvo suvaidinta dviejų veiksmų komedija "Plutelė ir Pelės". Veikalą režisavo ir Liucės vaidmenį atliko p. B. Kerbelienė, kuri Lietuvių salėje yra surežisavusi jau keleta veikalų. Kitų komedijos veikėjų vaidmenyse gražiai pasirodė O. Stanaitienė (Adulienė), M. Misiuraitė (Zita), P. Karavaitis (Mikas), S. Stanaitis (Plutelė) ir P. Sakalauskas (Gumbra). Veikalo didesnį pasisekimą sutrukdė pasitaikęs šaltas oras. Tačiau publikos buvo susirinkę nemaža.

1951 m. liepos 8 d., sekmadienį, 17 val. Lietuvių Salėje Avellanedoje

Šv. Cecilijos Choras

ruošia įdomų

POPIETĮ

Programoje: naujas įdomus vaidinimas, choro dainos ir kita. Po programos šokiai.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires

TĖVŲ DIENOS MINĖJIMAS

Sekmadienį, birželio 24 d., Argentinos lietuvių kolonija minėjo Tėvų Dieną. 10,30 val. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje T. T. Marijonų viršininkas kun. J. J. Jakaitis M. I. C. atlaikė iškilmingas šv. Mišias už visus gyvuosius ir mirusius tėvus, o kun. dr. K. Černiauskas M. I. C. pasakė progai pritaikytą pamokslą.

Lietuviškoji radio vala[illegible] vos Aidai" davė atitinka[illegible] gramą ir gražia p. Z. Juknevičiaus paskaita prisiminė tėvų reikšmę.

Po pietų Lietuvių salėje, Avellanedoje, Liet. Jaunimo Draugija Tėvų Dienai paminėti surengė įdomią programą. Kadangi tą dieną Jaunimo Dr-ja minėjo savo dvidešimties gyvavimo metų sukaktį, tai atidarymo žodyje dr-jos pirm. Z. Juknevičius trumpai prisiminė dvidešimties metų laikotarpyje nuveiktus darbus lietuvių kolonijoje ir pabrėžė, kad ir ateityje ta draugija stengsis tvirtai kovoti už lietuvybę ir Lietuvos prisikėlimą. Draugijos sukakties proga žodžiu sveikino Liet. Išl. Centro pirm. p. Ign. Padvalskis ir Moterų-Mergaičių Dr-jos "Birutės" pirm. p. U. Šilaikienė, raštu sveikino Rosario lietuvių klebonas kun. Kaz. Vengras ir Šv. Cecilijos choras.

Apie tėvą šeimoje ir tėvo reikšmę visuomenei paskaitą skaitė kun. P. Garšva, primindamas, kad tėvas, būdamas šeimos autoritetas, smegenys ir duonos davėjas, turi stengtis savo vaikus visuomenėje padaryti aukštesnius už save. Paskaitininkas taip pat palinkėjo L. Jaun. Draugijai, keliant tėvo autoritetą ir jam pagarbą, auklėti jaunąją kartą užimti tėvų vietą tautiškuose lietuviškuose baruose.

Meninę programos dalį sudarė p. Z. Juknevičiaus surežisuota komedija "Augyla Nebrendyla", kurios pagrindinė mintis yra būti ištikimam savo pareigoms ir tėvynei. Savo vaidmenis artistai atliko puikiai. V. Jakubkienė ir šį kartą suvaidino nuoširdžią motiną. A. Žekytė — mylinčios ir ištikimos mergaitės ir A. Kazlauskaitė — šnipės roles atliko su pilnu įsigyvenimu. Dvi priešingybės — naujokas kareivis ilgas "Trumputis" Z. Juknevičius ir senas kareivis trumpas "Ilgūnas" K. Balsys visiems sukėlė daug juoko. Taip pat įtikinamai pasirodė leitenanto Skambelio vaidmeny A. Matukas. Komedija tikrai vertai susilaukė publikos plojimų ir pagyrimų.

● **Jonas Pelanius** savo vardinių proga birželio 24 d. suruošė šaunų bičiulių priėmimą. Susipratę lietuviai ir patriotai pp. Eleonora ir Jonas Pelaniai dalyvauja visuose lietuviškuose parengimuose, remia lietuvišką spaudą ir labai mėgsta lietuviškas plokšteles, kurių turi turtingą rinkinį. Nors gražiai įsigyvenę ir turi nuosavus namus, bet svajoja grįžti į Lieuvą, kai tik ji bus vėl laisva.

● **Mechanikas Jonas Povilauskas** birželio 26 d. fabrike per nelaimę nusidegino kojas ir gydosi Avellanedos sanatorijoje. Linkime greitai pasveikti.

ĮVYKO NELAIMĖ

Birželio 25 d. prie Quilmes beeinantį per geležinkelio stotį tautietį V. Petrylą užkliudė traukinys ir sužeidė. Nelaimės ištiktasis tik po 4 val. ligoninėje atgavo sąmonę. Šiuo metu jau jaučiasi geriau ir sveiksta namuose. Linkime greitai visai pasveikti.

A. K-ža.

TEMPERLEY

ŽYMUS ŠACHMATININKAS LIETUVIS

Temperley gyvena žymus šachmatininkas Antanas Repečka. Birželio 5 d. **"Club los Andes"** įvykusiame buvusio Argentinos čempiono Sr. Bolbochan simultane prieš 24 žaidėjus p. A. Repečka laimėjo. Birželio 15 d. **"Club Juventud Unida"** patalpose, Llavallol mieste, p. A. Repečka laimėjo prieš vietos čempioną Sr. Kantors pasekme 2:0.

A. Repečka yra minėtojo Lomas de Zamora klubo valdybos narys ir plačiai žinomas ne tik lietuvių, bet ir argentiniečių šachmatininkų tarpe.

● **Verutė Sejonaitė** yra Temperley plačiai žinoma lietuvaitė siuvėja. Jos klijentų tarpe yra daug žymių argentiniečių. Dėl savo sąžiningumo ir geros atliekamo darbo kokybės yra labai vertinama ir vietos lietuvių.

● **Jonas Černauskas** yra gabus stalius ir netrukus ruošiasi įsteigti baldų dirbtuvę nuosavuose namuose Temperley. Yra susipratęs lietuvis ir ypač mėgsta lietuviškas plokšteles, kurių turi gražią kolekciją.

● **Bruno Vaičiūnas** turi pasistatęs gražius namus Temperley, chalet stiliaus. Jo namuose dvelkia lietuviška dvasia. Sūnus Robertas, gražiai kalbąs lietuviškai, labai domisi aviacija.

● **Povilas Vaišvila** baigia statyti gražius mūro namus Temperley. Duktė Jonytė lanko mokyklą ir neužmiršta lietuvių kalbos. Visa pp. Vaišvilų šeima gyvai domisi vietos lietuvių kultūriniu ir visuomeniniu gyvenimu.

TIENDA Y MERCERIA "ANITA"

Avda. Patria 239, Córdoba

Prieinamiausios kainos, malonus lietuviškas patarnavimas. Savi pas savuosius!

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 350417

[illegible]ctor resp. — Pbro. C. Vengras. Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Red. Dr. P. [illegible]zys. Pinigus siųsti administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje met. $ 20.—, pusei met. $ 10.—, atsk. nr. $ 1. Urugvajuje met. 4 Urugv. pezai. Kitur — met. 2 doleriai. Oro paštas metams kainoja 3 dolerius.

1951. VII. 7 ☆ IV METAI ☆ Nr. 48

Vaišės pramonininkų p. p. Valčiukų namuose (Rafaela miestę, prov. Santa Fe), lankantis "Laiko" atstovui A. Kevėžai. Viduryje matosi vaišių šeimininkai p. p. Valčiukai.

RAFAELA (Prov. Santa Fe)

● Gražiame Rafaela mieste (80 km nuo Santa Fė) seniai jau gyvena pavyzdinga lietuvių pramonininkų pp. Valčiukų šeima. P. Valčiukas čia turi didelę mechaninę dirbtuvę. Sąžiningu darbu jis yra užsitarnavęs vietos gyventojų pagarbą. Neseniai jis įsigijo naujų mašinų ir nori dar daugiau praplėsti savo įmonę.

V. Valčiukas ir O. Gedvilaitė Valčiukienė yra kilimo iš Raseinių aps., į Argentiną atvykę 1930 m. Kadangi Rafaela mieste yra maža lietuvių, tai pp. Valčiukai prisirašė prie Rosario Lietuvių Bendruomenės skyriaus ir, nežiūrint didelio atstumo, nuvyksta į Rosario lietuvių parengimus. Su pasigėrėjimu reikia pažymėti, kad jų čia gimusios dukrelės Irenutė ir Onytė yra nusistačiusios tekėti tiktai už lietuvių.

● Š. m. birželio 7 d. vietos žurnalistų šventėje buvo pakviestas dalyvauti ir "LAIKO" atstovas A. Kevėža, kuris tuo laiku lankė Rafaela gyvenančius lietuvius. A. Kevėža dalyvavo vainiko padėjime prie Argentinos Išlaisvintojo gen. San Martin paminklo ir žurnalistų vakarienėje, kur pirmas buvo pakviestas pasakyti kalbą.

PADĖKA

Iš širdies tariu lietuviškai brolišką ačiū didžiai gerb. mieliems pp. Valčiukams už įspūdingai gražų priėmimą, surengtas vaišes ir išlydėjimą į stotį. Taip pat dėkoju Rafaela miesto Žurnalistų Dr-jai už malonų pakvietimą į "Dia del Periodista" iškilmes ir jų metu parodytas simpatijas bei susidomėjimą persekiojamąja Lietuva.

A. Kevėža, "LAIKO" atstovas.

ROSARIO ŽINIOS

SAVO PASTOGĘ STATYSIME

R. L. B. žemėje dr-jos nariai rengiasi statyti savo pastogę. Ta proga jau davė savo auką sekantieji žmonės:

Julijonas Ryselis $ 150. Po $ 100: S. Savarauskas, S. Pšibiliauskas ir J. Kiaušas; po $ 50: J. Stašauskas, P. Daugys, S. Saračinskas, T. Plepys, J. Šatūnas, A. Švarlys, K. Kalainis, A. Latvėnas, J. Guzas ir $ 20 A. Skruodis. Ko dar truks, žadėjo paskolinti S. Savarauskas. Atlikus reikalingus darbus, bus patogi vieta asadoms ir kitiems lietuviškiems subuvimams ruošti.

ATSISKYRĖ IŠ MŪSŲ TARPO

Birželio 17 d. mirė Adomas Guns. Sirgo R .S. Peña ligoninėje apie 9 mėnesius. Prieš mirtį buvo palikęs $ 2000 pezų, iš kurių buvo apmokėtos velionies laidotuvių išlaidos. Į La Piedad kapus palydėjo lietuvių burelis ir kun. K. Vengras M. I. C.

Birželio 20 d. Villa Diego mirė Ona Miliauskienė. Gražiai palaidojo ir visas išlaidas apmokėjo duktė Ona ir sūnūs: Petras, Povilas ir Antanas. Kadangi a. a. buvo iš senos kartos, tai labai daug lietuvių lydėjo į Galvez kapus. Mirusių maldas atskaitė ir palydėjo į kapus kun. K. Vengras. M. I. C.

K. S.

Liepos 14 d., sekmadienį Lietuvių salėje BRASIL 835, Avellaneda, Vyčių Sąjunga rengia

ĮDOMŲ POPIETĮ

su šeimyniškų pasilinksminimu. Pradžia 18 val.

A.L.B.T.S. prim. J. Stasiulevičius
sekr. J. Zurbaitė

TEMPERLEY LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Š. m. liepos 7 d., šeštadienį, 16 val. Jono Zurbos namuose, c. 11 y 16, Villa Sastre, šaukiamas Argentinos lietuvių Bendruomenės Temperley Skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Dalyvavimas būtinas. Bus svarbi ir įdomi darbotvarkė.

Šia proga pranešama narių žiniai, kad į valdybos narius papildomai buvo priimti pp. Jonas Zurba ir Domininkas Galinaitis.

A.L.B.T.S. pirm. J. Stasiulevičius
sekr. Jonytė Zurbaitė

SANTA FE

● Čia yra nemaža lietuvių kolonija, kurioj yra daug sumanių ir geros valios tautiečių, tik kažin kodėl vis dar nėra nė vienos veikiančios lietuviškos draugijos, nė vieno organizuoto lietuviško sambūrio. Labai būtų gražu, jeigu įsikurtų Santa Fe Lietuvių Bendruomenės skyrius. O rodos galėtų atsirasti ir choras, nes jaunimo, mokančio lietuviškai, yra pakankamai.

Bet nebūtų galima sakyti, kad čia lietuviai nebendrautų. Pavyzdžiui šio mėn. 10 d. pp. Kalėdų namuose prie lietuviškais valgiais apkrauto stalo sėdėjo ir lietuviškas dainas traukė tautiečiai V. Jaruševičius, J. Norkevičius, A. Puzaras, "LAIKO" atstovas A. Kevėža, čiagimės šeimininkų dukrelės ir kt. Beveik visi tautiečiai užsisakė "LAIKĄ". Neatidėliojant reikėtų suorganizuoti ir Santa Fė Lietuvių Bendruomenės skyrių.

● Jau apie pusė metų kai sunkiai serga reumatizmu p. Veronika Palačiauskienė. Kurį laiką gydėsi sanatorijoje. Linkime greitai visai pasveikti.

PADĖKA

Tariu nuoširdų lietuvišką ačiū gerb. tautiečiams: V. Jaruševičiui, J. Norkui, Kristinai Jaruševičiūtei, J. Rudzevičiui, S. Vėbrai, P. Gužauskui ir kitiems už rūpestingą patalkinimą lietuviškos spaudos darbe bei malonų priėmimą. Taip pat dėkoju gerb. pp. Kalėdams, p. Klimavičiui už tikrai lietuvišką vaišingumą. Turime viltį, kad užsimezgęs gražus bendradarbiavimas ir toliau nenutruks.

A. Kevėža, "LAIKO" atstovas.